

VIVACE

*Revue o klasické hudbě v nahrávkách
vydavatelství Supraphon*

ZIMA 2021

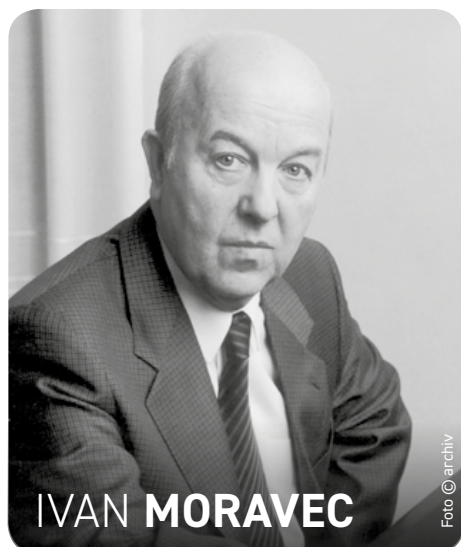

Foto © Martin Kubíčka

Vážení přátelé,
naše planeta právě dokončila další obkroužení kolem Slunce. Přelom roku nás vybízí k ohlédnutí za uplynulým rokem. Obrazně řečeno, řád vesmírných těles zůstal jednou z mála jistot, protože mnoho dalších skutečností, jež jsme považovali za konstanty našich životů, se v posledním čase proměnilo k nepoznání. Učíme se přijímat nejistotu jako mnohem významnější element, než jsme byli zvyklí. Zásadně proměněné podmínky však také často odhalují podstatu – kdo je kdo, co k životu skutečně potřebujeme a co je postradatelné. A jaký je vztah té které společnosti ke kultuře; které země a jejich představitelé kulturu vnímají jako integrální součást života země a starají se o ni se stejnou péčí jako o jiné obory, a kde ji považují za postradatelnou „volnočasovou aktivitu“. Dobrou zprávou je houževnatost a tvořivost, s jakou někteří z umělců novou situaci pojali. Kromě nabídky online koncertů se mnozí pustili do nahrávání, vymýšlení a přípravy dalších projektů, na které v běžném provozu nebyl čas. Další si museli najít nové zaměstnání, protože se potřebují uživit... Až se vrátíme do „normálu“, už to nebude stejné, jako dříve.

Jednou z jistot, na které se můžeme spolehnout, je i plynutí času. Tento úvodník píšu v den **90. narozenin Alfreda Brendela** a necelé dva měsíce poté, kdy by stejné jubileum oslavil **Ivan Moravec**. Oba patřili po více než půl století k nejvýraznějším konstantám klavírního a hudebního světa. S Alfredem Brendelem má Supraphon tu čest spolupracovat poprvé a výsledkem je unikátní DVD s Mistrovými přednáškami a záznamem masterclass, jež vychází právě v těchto dnech. Ivana Moravce naopak váže se Supraphonem spolupráce dlouhá jako samotná jeho umělecká dráha. Připomenutím jeho nedožitých devadesátin je dosud největší kolekce Moravcových nahrávek na 11 CD doplněných DVD. Společně s klavíristou a Moravcovým žákem Janem Bartošem (který mimochodem stojí i za Brendelovým DVD) se

nám podařilo získat mj. množství amerických snímků, z nichž mnohé už léta nebyly posluchačům dostupné. Přiznávám, že mám z této krabičky velkou radost a považuji ji za jeden z nejvýznamnějších supraphonských počinů za mnoho let.

Velkých výročí však bylo v uplynulém roce vícero. K 250. **Beethovenovým „narozeninám“** se podařilo vydat jedinečný komplet smyčcových kvartetů natočených **Smetanovým kvartetem** do roku 1985 pro japonskou společnost Nippon Columbia. Pro většinu světa byla tato nahrávka dosud nedostupná. Nová beethovenská nahrávka **Smetanova tria** vydaná v září si už vysloužila ocenění Chamber Choice v britském časopise BBC Music Magazine. A ještě jedno výročí: **Vítězslav Novák** se narodil před 150 lety. Skladatele světa připomněli dirigent **Jakub Hrůša** a klavírista **Jan Bartoš**, kteří se SOČR natočili v podstatě nehraný Novákových klavírní koncert a symfonickou báseň Toman a lesní panna. Nadšené zahraniční recenze včetně Classical Album of the Week v britském Guardianu naznačují, že působivost Novákovy tvorby se rozhodně neomezuje pouze na české publikum.

Obraťme však pohled do příštích měsíců. Když všechno dobře dopadne, můžeme se těšit na nové nahrávky souborů Tiburtina, Schola Gregoriana Pragensis, harfistky Jany Bouškové, sopranistky Kateřiny Kněžíkové – a v neposlední řadě na symfonické dílo Karla Husy (v srpnu by oslavil rovnou stovku) v nahrávce FOKu s jejich novým šéfdirigentem Tomášem Braunerem.

Přeji vám i hudebníkům, aby se všechny krásné plány a sny dařilo uskutečňovat a abychom se zase mohli setkávat na živých koncertech. K tomu pevně zdraví, nadějí a radost.

Matouš Vlčinský

IVAN MORAVEC 90!

V listopadu 2020 si hudební svět připomněl 90. výročí narození jednoho z největších českých klavíristů 20. století – Ivana Moravce. Vydavatelství Supraphon připomnělo toto významné výročí vydáním dosud nejrozsáhlejší kolekce Mistrových nahrávek pod názvem *Portrait*. Na 11 CD jsou pohromadě nejvýznamnější i unikátní snímky pořízené mezi léty 1962–2000 pro Supraphon a americké nahrávací společnosti. DVD představuje umělce prostřednictvím dokumentu a dosud nevydaných nahrávek z archivu ČT.

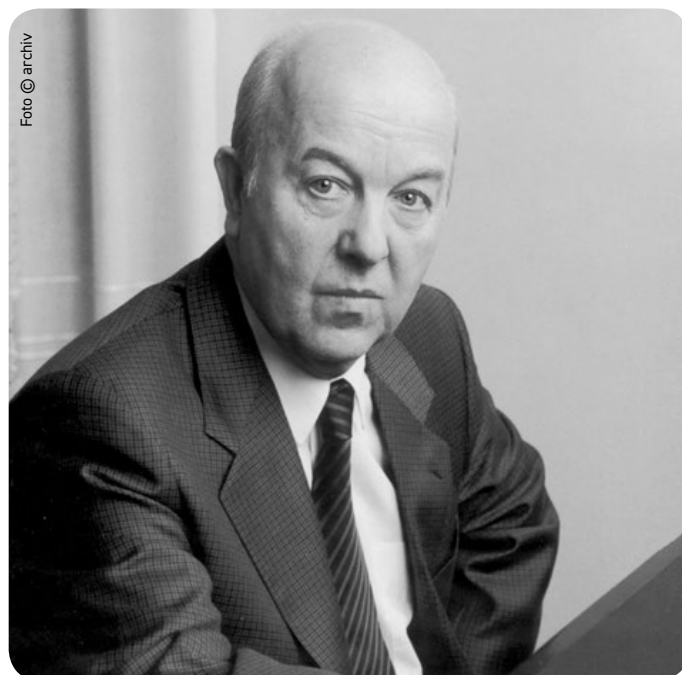
Výsadní postavení **Ivana Moravce** mezi světovou klavírní špičkou bylo v roce 1998 deklarováno jednoznačně, když společnost Philips vydala 2CD s jeho nahrávkami v reprezentativní ediční řadě „Great Pianists of the 20th Century“. Britský časopis Gramophone označil Moravce za „Klavíristu všech klavíristů“, francouzský časopis Repertoire o něm hovoří jako o „nejpřísněji střeženém tajemství světa klasické hudby.“ Celý hudební svět si **9. listopadu** připomene 90. výročí narození velkého umělce.

„Takové výročí jsme prostě nemohli minout bez povšimnutí. Ivan Moravec nahrával pro několik především amerických labelů a jeho snímky jsou tak dost rozptýlené a často nedostupné. Tohle byla velká příležitost pro velkou věc. Společně s paní Zuzanou Moravcovou a klavíristou Janem Bartošem se nám podařilo sestavit kolekci, která je skutečným Moravcovým portrétem. Je tam jeho stěžejní repertoár, ale i unikátní snímky, které na CD dosud nikdy nevyšly. Dali jsme si velkou práci s dohledáním co nejpůvodnějších zdrojů a ošetřením zvuku; kde to bylo možné, šli jsme do původních analogových pásek a pár snímků jsme dokonce museli přepsat z gramofonové desky, protože jiný zdroj neexistuje. Většina nahrávek je tady v lepší zvukové kvalitě než kdy dřív.“, říká k projektu šéfredaktor klasické hudby Supraphonu Matouš Vlčinský.

Velká část snímků pochází z odkazu společnosti Connoisseur Society ze 60. let, dále jsou zde nahrávky pořízené pro Supraphon, Dorian, Nonesuch a Vox. Kolekce zahrnuje kompletní Moravcův repertoár z Beethovena, Schumannna, Debussyho, sólového Francka, Janáčka či z Chopinových Mazurek. Nahrávky doplněné detailně zpracovaným bookletem skýtají jedinečnou možnost zahlédnout interpretační vývoj Ivana Moravce od počátku 60. let až ke sklonku milénia. Unikátní materiál skýtá i DVD – od nejstarších televizních snímků s Ivanem Moravcem po zdařilý hodinový dokument o umělci ve vrcholném období jeho umělecké dráhy. „Patřím k těm šťastným, kdo mohli Ivana Moravce poznat osobně. Myslím, že dokument i nahrávky samotné skutečně věrně vypovídají o tom, jaký to byl velký umělec a výjimečný

člověk; jsou velmi osobní až intimní a dotýkají se srdce posluchačů. Chtěli jsme tímto portrétem zprostředkovat blízké setkání s Ivanem Moravcem.“, dodává Matouš Vlčinský.

Portrait přináší ve vysoké zvukové kvalitě více než 17 hodin záznamů Ivana Moravce, jehož klavírní umění obdivují posluchači po celém světě.

IVAN MORAVEC VE VZPOMÍNKÁCH SOUČASNÝCH (NEJEN) ČESKÝCH KLAVÍRISTŮ

Supraphon oslovil pět významných českých klavíristů a požádal je o jejich vzpomínky na tohoto velkého umělce. Slova Jana Bartoše, Slávky Vernerové Pěchočové, Ivo Kahánka, Miroslava Sekery a Jitky Čechové dokreslují portrét výjimečné osobnosti. Ze světových klavíristů se vyznává z obdivu k Ivanu Moravci Murray Perahia.

Jan Bartoš: Ivana Moravce jsem slyšel poprvé naživo ve svých jedenácti letech. Toho večera jsem se definitivně rozhodl, že chci být klavíristou. Jeho hra byla až „seizmograficky“ citlivá a upřímná, zároveň měla mužný a pevný charakter. Takový byl i on sám. Díky CD kolekci Portrait teď můžete znovuobjevovat umění jednoho z největších světových klavíristů.

Slávka Vernerová Pěchočová: Každý den, když sedám ke klavíru, je Ivan Moravec se mnou. Cvičím na jeho klavír, který mi věnoval a na který celý život sám hrál. Dá se říct, že stále slyším jeho hlas tak, jak jsem ho slyšela dvakrát týdně po dobu devíti let intenzivních studií u něj a dalších deset let až do jeho odchodu, kdy mi byl neustálým a laskavým uměleckým mentorem. „Vraťte se k tomu, co jste již měla! Nehrajte v rukavičkách! Nerušte své kruhy! Šťěstí přeje připravenému! Koukejte cvičit! atd...“ Při vzpomínce na něj musím podtrhnout kromě poctivosti kantora, se kterou k nám ke všem přistupoval, především jeho ryzí osobní charakter. Nesnášel průměrnost, předstírání a lokaření. A já se snažím jeho zažehnutou pochodeň nést dál. Ivan Moravec tu chybí!

Ivo Kahánek: Ivan Moravec je dodnes spolu s Rudolfem Firkušným vnímán jako nejvýznamnější český pianista historie. Sám jsem nebyl jeho žákem, a i naše setkání byla velmi krátká a spíše příležitostná. Přesto mi učarovala jeho posedlost dokonalostí hudebního vyjádření. Myslím, že jeho cizelérská práce i na těch nejmenších detailech dává jeho kreacím punc jisté definitivnosti, jako by byly vytesány do kamene. A tento pokorný přístup k interpretaci je pro mne osobně stále inspirativnější v době, která nutí pianistu často k pravému opaku.

Miroslav Sekera: Měl jsem velké štěstí, že jsem mohl několikrát navštívit třídu Mistra Ivana Moravce a zkontrolovat s ním některé skladby. Bylo fascinující, jak neúnavně pracoval na detailu. Měl jsem možnost sledovat to nekonečné porovnávání nahrávek, jen aby jeho příští provedení bylo ještě lepší. Nekonečné hledání dokonalého výkonu! To samé vyžadoval od svých studentů. Díky této poctivé práci a talentu dobyl světová pódia a některé jeho nahrávky jsou právem považovány za vůbec nejlepší ze všech.

Jitka Čechová: Ivan Moravec byl velký profesionál, naprosto oddaný svému poslání rozdávat krásu odkazu skladatelských génů posluchačstvu na celém světě. V jeho hře se odrážela touha po dokonalosti provedení, po maximálním proniknutí do nitra skladatelovy představy. Jeho nahrávky Mozartových koncertů, skladeb Beethovena a Chopina mě inspirovaly od dětství. Později v době studií na konzervatoři jsem měla obrovskou čest jej zažít nejen živě na koncertech v Praze, ale též osobně v roli pedagoga. Jeho neutuchající potřeba dalšího zdokonalování mě fascinovala. Skladbou se zabýval do nejmenších detailů, partituru měl dokonale prostudovanou a nemalou roli v jeho přípravě fázi nácvičky skladby hrál i znalost nejdůležitějších světových i domácích nahrávek díla. Věděl, že mám kvůli sousedce problém s každodenním cvičením, a půjčil mi na čas svou přenosnou mechanickou klaviaturu bez zvuku, která s ním zcestovala svět a kterou používal

v letadle a v hotelech k udržení maximální hráčské kondice. Velká škola života naplněného radostmi a strastmi klavíristy...

Murray Perahia: Můj osobní vztah s vynikajícím českým klavíristou Ivanem Moravcem se zrodil před mnoha lety. Někdy v 80. letech jsem slyšel několik jeho překrásných nahrávek, načež jsem ho pozval na festival v Aldeburghu, kde jsem byl tehdy jedním z ředitelů. Musím říci, že jeho recitál byl okouzlující, stejně jako byl okouzlující on sám a jeho báječná choť Zuzana. Tím začalo naše přátelství, které trvalo až do konce jeho dní. Setkávali jsme se nejenom při každé mé návštěvě Prahy, ale i v jiných městech (například v Berlíně či v Jeruzalémě). Měl jsem to štěstí slyšet jeho další recitály nebo navštívit jeho fascinující mistrovské kurzy. V průběhu těchto mnoha let jsme vedli nespočet rozhovorů, ať už osobně, nebo telefonicky, které obohatily mé porozumění hudbě. Byl jsem obdivovatelem jeho uměleckého rozhledu, pianistických znalostí, svrchované čestnosti a morální integrity. Byl osobností, ke které jsem bezvýhradně vzhlížel, a jenom lituji, že jsme spolu nestrávil víc času. Co mě na jeho hře fascinovalo, bylo množství barev, kterým disponoval, naprostá přirozenost frázování, neokázalá, přesto vrcholná technika a hluboce lidský pohled, kde strojenost neměla místo. On i jeho umění nám budou velmi chybět, ale zanechal nám řadu báječných nahrávek, které zachycují jedinečnost jeho ducha. A také vzpomínky na něj v nás zůstávají natrvalo.

JAN BARTOŠ: NOVÁK BYL VELMI SEBEKRITICKÝ AUTOR!

150. výročí narození skladatele Vítězslava Nováka, které jsme si v prosinci uplynulého roku připomněli, bylo příležitostí se podívat zblízka a objevovat dosud skryté. Za myšlenku první studiové nahrávky Klavírního koncertu e moll se celou svou autoritou postavil klavírista Jan Bartoš, se kterým jsme si u příležitosti vydání nového alba, které nahrál se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu a dirigentem Jakubem Hrušou, povídali.

Co pro Vás bylo prvním impulsem k tomu, věnovat se Klavírnímu koncertu Vítězslava Nováka a co rozhodlo o tom, že jste si jeho dílo vybral pro další supraphonskou nahrávku?

Když jsem před pěti lety studoval Klavírní koncert g moll Antonína Dvořáka, zjistil jsem, že jeho slavný student Vítězslav Novák také napsal klavírní koncert. Později jsem zjistil, že se v Praze v minulosti již uváděl, ale i přesto se o tomto díle nemluvilo. Když jsem si ho poprvé zahrál, okamžitě jsem věděl, že ho chci nastudovat. Po několika mých koncertních provedeníh a pozitivních ohlasech jsme se společně se

Supraphonem rozhodli, že toto dílo si zaslouží být nejen nahráno, ale poprvé i vydáno na CD.

Čím to podle Vás je, že je tak málo koncertantních skladeb pro klavír z období českého romantismu a moderny?

Zatímco romantické koncerty máme pouze tři – kromě Dvořáka a Nováka ještě Karla Kovařovice, myslím, že česká moderna je na tom nesrovnatelně lépe. Jen Bohuslav Martinů nám zanechal pět klavírních koncertů, od Janáčka máme Concertino a Capriccio, zajímavé

Foto © Vojtěch Havlík

SU4284-2

klavírní koncerty napsali Viktor Ullmann, Jaroslav Ježek, Pavel Bořkovec, Viktor Kalabis, Radim Drejsl, Petr Eben, Miloslav Ištvan, Jan Kapr a mnoho dalších. Klavíristé mají z čeho vybírat.

Jaká jsou interpretační úskalí Novákova koncertu?

Koncert je netypický tím, že se v něm střídají dlouhá klavírní sóla s rozlehlými čistě orchestrálními plochami. Udržet skladbu v jednom celku, vystavět dlouhé fráze a velký oblouk je potom opravdu náročné. Na druhou stranu je pozoruhodné, že mladý Novák si vlastně v přirozenosti klavírní stylizace počíná daleko obratněji než jeho učitel Antonín Dvořák ve svém Klavírním koncertu g moll.

Vítězslav Novák prý sám se svým dílem nebyl po dopsání spokojen, je to pravda?

Ano, ale musíme to vnímat v souvislostech. Novák nebyl spokojen s mnoha svými díly, která byla veřejností přijata s nadšením. Novák byl obecně velmi sebekritický, a mnoho svých skladeb přepracovával. Je také důležité pochopit, z jakých důvodů svůj klavírní koncert vlastně kritizoval. Když si Dvořák ve svých dopisech stěžuje Janáčkově, že někteří jeho studenti na konzervatoři odmítají psát v národním stylu a „ohlížejí se více po světě“, měl na mysli právě Nováka. Ten obdivoval nejen Schumanna a Brahmsa, ale také Griega a Lisztu – tyto vlivy lze slyšet v prvních dvou větách jeho koncertu. Jenže Dvořák byl urputný a nenechal svého studenta na pokoji. Novák nakonec jeho tlaku podlehl, protože ke Dvořákovi choval nesmírnou úctu, a napsal třetí větu koncertu ve stylu českého furiantu. Záhy svého rozhodnutí litoval a odmítl koncert provést. Až o dvacet let později, v roce 1915, Novák souhlasil s premiérou v České filharmonii.

Podle čeho jste vybral na album cyklus „Za soumraku“?

Vítězslav Novák věnoval klavíru mnoho intimně lyrických skladeb. Tento cyklus je posledním dílem Novákova prvního, řekněme romantického období, ale zároveň je branou do toho následujícího ve znamení moravsko-slovenského folkloru. Dvě milostné serenády naopak

evokují náladu melancholické Prahy konce 19. století. Za soumraku patří k nejméně známým, ale pro mě osobně k jeho nejzajímavějším cyklům.

V čem spatřujete inspiraci básněmi J. S. Machara?

O Vítězslavu Novákovi se dá s jistotou říci, že byl nejvzdělanějším českým skladatelem. Jeho sečtělost a přehled o umění byly pověstné. Byl vášnivým čtenářem a v celém jeho díle můžeme nalézt literární inspirace. Jeho slavná skladba Pan byla například inspirována stejnojmenným románem Knuta Hamsuna. Machar byl Novákovým vrstevníkem a jeho subjektivní temná lyrika mu prostě byla velmi blízká. Nejedná se však o programní hudbu, ale jen o inspirační zdroj. Jeden z citátů například je: „*Rád v kamna zřím, když uhel řeřavý tam tiše plá, jak zlata žhavá směs, a mám ten pocit teskný, dumavý, jak při západu hledět do nebes*“. Nezapomeňme, že Novákovými největšími vzory byli Schumann a Brahms, kteří také nesmírně rádi za motta svých skladeb uváděli úryvky z básní německých autorů.

Co pro Vás znamená spolupráce s Jakubem Hrušou?

Měl jsem upřímnou radost, že jsem s Jakubem mohl spolupracovat. Obdivuji ho nejen pro jeho umělecké kvality a vzácnou osobnost, ale také pro to, co dělá pro českou hudbu; kromě známých autorů na svých zahraničních koncertech uvádí i méně známé osobnosti a jejich díla, což chce v mnoha případech velkou odvahu. Kdo by si před několika lety uměl představit, že Berlínská filharmonie provede Mysterium času Miloslava Kabeláče? Když jsem Jakuba oslovil, nacházel se v období, kdy se Novákovu dílu věnoval a uváděl jeho symfonické básně i v zahraničí. Pro náš projekt se tedy okamžitě nadehnul.

Jak vzpomínáte na natáčení se SOČRem a jaký vztah Vás spojuje s tímto orchestrem?

Poprvé jsem s orchestrem vystupoval před dvěma lety v Novákově Klavírním koncertu. Myslím si, že je jim tato hudba velmi blízká a okamžitě se napojí na její charakter.

VILÉM VEVERKA: PLNÍM SI SVÉ SNY

Jméno Viléma Veverky je dobře známo všem, kdo propadli okouzlujícímu tónu hoboj. Jeho cesta k mistrovské virtuositě vedla přes vavříny z mezinárodních soutěží, zkušenost z Berlínské filharmonie, působení v komorních souborech (Ensemble Berlin Prag, PhilHarmonia Octet) a nastudování širokého repertoáru od baroka po bezpočet soudobých děl, která v nejednom případě premiéroval. Jeho repertoárový záběr je ovšem mnohem širší a Vilém má ambice hboj představit i ve zcela jiném kontextu, než jsme zvyklí. Po několika „klasických“ vrcholech (Telemann, Britten, Vivaldi, Zelenka, Bach atd.) si plní další svůj sen právě tímto albem. Zdá se, že potřeba překračování hranic je zakódována někde hluboko v jeho DNA. Najdete zde vedle sebe Bacha, „klasiku“ druhé poloviny 20. století (Morricone, Piazzolla, Žbirka ad.) i skladby, které pro tuto nahrávku napsal Martin Hybler. Vše je mistrně zaranžováno a dotaženo v detailech.

Dramaturgie nového alba vznikala v průběhu dvou let, alespoň tak to, Viléme, popisujete v doprovodném textu v bookletu nového CD. Je to tak?

Ano, dramaturgie není absolutně nic náhodného. Proces výběru skladeb a jejich poskládání byl velmi detailní. Ono by se mohlo zdát, že jsme seřadili skladby, které se nám líbí, máme je rádi a mohly by se případně líbit i posluchačům. Opak je ale pravdou: proces příprav skutečně trval dva roky, a to až do posledního týdne před samotným nahráváním, kdy mi skladatel Martin Hybler přinesl partituru kompozice „Kickdown“. Náhodnost a náhodnost je ve spojení s tímto albem de facto nulová.

Jak moc jste při výběru skladeb myslel na posluchače? Chtěl jste s novým CD jít k posluchačům blíž?

Souhlasím s volbou slovního spojení „jít za posluchačem“, v zásadě je to pravda. Snažil jsem se být jedním z těch posluchačů, to byla má cesta při výběru skladeb. Chtěl jsem tím albem udělat radost nejen sobě, ale pochopitelně také posluchačům. Každá kompozice je pro mě důležitá, jsou to všechno díla, ke kterým mám vztah, mám je rád.

Na novém albu jsou dvě rafinované úpravy klasických děl. První z pera Mariána Vargy (úprava třetí věty Koncertu D dur pro klavír Josepha Haydna) a druhá od skladatele Martina Hyblera (úprava Koncertu F dur pro hboj Antonia Vivaldiho). Co vás vedlo k tomu, abyste na album zařadil díla v upravených verzích?

Prvotním impulzem pro mě byla artrocková úprava Mariána Vargy ze 70. let minulého století. Ta skladba mě svým pojetím okamžitě

zaujala, a to už před několika lety. Následně jsem hledal podobnou hudební matérii, a to byl tedy již jen krok k tomu oslovit Martina Hyblera, aby podobným způsobem přetransformoval i Vivaldiho hudbu.

Jaká pro vás byla cesta k písním od Miroslava Žbirky nebo skupiny Led Zeppelin?

S Miroslavem Žbirkou spolupracuje už několik let právě skladatel Martin Hybler, ten mi tedy navrhl jeho Baladu. Měl jsem možnost se se skladbou seznámit už více než rok před natáčením a správnost volby mi potvrdil i producent Matouš Vlčinský, který ihned souhlasil s rozhodnutím Žbirkovu píseň zařadit na album. Píseň Kashmir pro mě byla svým způsobem výzvou: dostat se do světa mimo umělé hudby, přemýšlet nad tím, zda jsem schopen pracovat na takové skladbě. Musím přiznat, že to byl celkem dlouhodobý proces, ale Iví podíl na úspěchu adaptace této písně má Vít Chudý, který Kashmir aranžoval.

Na novém albu vás doprovází soubor Ultimate W Band. Představte nám ho, prosím.

Ansámbl tvoří hudebníci, kteří patří k těm nejlepším, co máme v naší zemi k dispozici. Ať už to jsou Lukáš Polák nebo Karel Untermüller, Ondřej Štajnoch, Martin Novák, musel bych objektivně vyjmenovat celou kapelu – septet. Slovo „ultimate“ vnímám ve smyslu „ultimativní“, tentokrát nejen interpretačně, ale i dramaturgicky. Dvojitě V logicky evokuje moje jméno, projekt, který je spojen se mnou samotným. A věřím tomu, že i moji kolegové jsou s tímto projektem identifikováni a spojeni stejně jako já.

LEGENDÁRNÍ SMETANOVŮ KVARTETO A JEHO BEETHOVEN

V roce 250. výročí narození Ludwiga van Beethovena připomněl Supraphon jedinečné umění legendárního Smetanova kvarteta ve skvělé integrální nahrávce jeho kvartetů pořizených na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let v Praze pro Nippon Columbia. Tento skvost vychází poprvé na CD mimo Japonsko. Komplet 7CD obsahuje i voucher ke stažení nahrávky v Hi-Res 24 bit / 192 kHz.

Smetanovo kvarteto patří k souborům, které si rozhodně zaslouží označení „legendární“. Soubor po více než čtyři desetiletí (1945–1989) křižoval nejslavnější světová pódia a získal si výjimečné postavení a nadšení publika zvláště ve Velké Británii, USA a Japonsku. „Smetanovci“ se (mj. díky rozhodnutí hrát veškerý repertoár z paměti) dopracovali k dokonalé souhře a nebývalé flexibilitě ve vedení jednotlivých hlasů. Beethovena studovali a prováděli od prvních let své existence, po Smetanovi byl jejich nejhranějším autorem a od roku 1978 měli na repertoáru celé jeho kvartetní dílo. Někteří z jeho děl studovali i více let, než je uvedli na koncertním pódium.

Smetanovo kvarteto v letech 1976 až 1985 uskutečnilo se supraphonským nahrávacím týmem olbřímí projekt integrální beethoven-ské nahrávky pro japonskou společnost Nippon Columbia. Za poslední desetiletí se sice mnohé změnilo na poli interpretačním i technickém, Beethoven Smetanova kvarteta však svojí dynamikou a živostí projevu je stejně strhující i pro dnešního posluchače.

Nahrávka pečlivě zremasterovaná z původních analogových pásek vychází nyní poprvé mimo Japonsko a pro milovníky dokonalého zvuku skýtá možnost poslechu v Hi-Res 24 bit / 192 kHz.

SU4283-2

Smetanovo kvarteto tvořili:

Jiří Novák – 1. housle,
Lubomír Kostecký – 2. housle,
Milan Škampa – viola,
Antonín Kohout – violoncello

www.smetanovokvarteto.cz

SMETANOVÉ TRIO: DÍLO LUDWIGA VAN BEETHOVENA JE PŘEMOSTĚNÍ MEZI ÉROU HUDEBNÍHO KLASICISMU A ROMANTISMU

250. výročí narození skladatele Ludwiga van Beethovena bylo neodolatelným svodem pro Smetanovo trio. Jejich příspěvek k beethovenské diskografii má všechny parametry předchozích vysoce oceňovaných nahrávek a ani on nezůstal nepovšimnut. Krátce po vydání CD obdržel ocenění BBC Music Magazine Chamber Choice.

Když se člověk podívá do diskografie Smetanova tria, tak beethovenské album je pro vás vlastně premiéra, je to pravda?

Čechová: Ano, je to tak. Když se ohlédnu do naší historie a na naše nahrávky, tak je celkem logické, že jsme se nejprve soustředili na českou tvorbu, pak to byla hudba romantická a poté jsme se zaměřili na hudbu 20. století. A nyní jsem se obloukem vrátili k repertoáru, který, ač je často tabuizovaný, tak je to bezesporu repertoár základní. Člověk se často obává toho, že konkurence je právě v této hudbě obrovská.

Nabízí se otázka, zda hlavním impulsem k natočení 2CD je velké Beethovenovo 250. výročí narození. Je to tak?

Páleníček: Samozřejmě, že to byl jeden z hlavních impulsů, nejen pro nás, ale i pro vydavatelství Supraphon. Je to dílo, které nese nesmírné interpretační úsilí. Já sám vnímám dílo Ludwiga van Beethovena jako přemostění mezi érou hudebního klasicismu

a romantismu. Jeho tvorba ve vyšších opusech opravdu předjímá romantické období.

Podle čeho jste vybrali konkrétní čtyři klavírní tria, která jste natočili?

Čechová: Vybírali jsme je s ohledem na období, ve kterém vznikla. Je to opravdu nádherný průřez Beethovenovou tvorbou. Máme zde op. 1, který je více ještě v mozartovské době, a naproti tomu op. 93 („Arcivévodské trio“), což už je velký romanticko-symfonický kus.

Předpokládám, že přípravě natáčení předcházelo mnoho koncertů, na kterých jste právě tato díla hráli?

Páleníček: Když člověk ví, že danou skladbu bude v brzké době točit na album, tak proces přípravy probíhá v průběhu celé sezóny. Při natáčení samotném se pak snažíme vystihnout jakousi prapodstatu skladatelského záměru. V partitūře máme celou řadu navigačních znamének a je pak na nás, jak k výkladu partitury přistoupíme.

Foto © Milan Binder

SU4288-2

Když jste zmínili partituru, jak důležité je vybrat ten správný notový materiál?

Talich: To je otázka, na kterou je těžké obecně odpovědět. Každý umělec by na ni odpověděl možná velmi odlišně. Jsou hudebníci, kteří preferují moderní edice, jiní zase jdou k urtextovým pramenům a faksimiliím, k prvním opisům apod. Všechna vydání jsou inkonsistentní, nikde není absolutní pravda, jak to Beethoven chtěl. Z mého pohledu je příznivé pořídit si ty nejmodernější noty, neboť jejich vydavatelé se snaží vše do partitury zanést. Ale i přesto je nezbytně nutné si udělat vlastní názor a jít svou cestou.

Podíváme-li se na interpretační stránku jednotlivých trií, dává Beethoven vyniknout všem třem nástrojům stejně?

Čechová: Z historie je známo, že klavírní trio v této podobě se formovalo právě v období klasicismu. Je pochopitelné, že klavír je v ranné části skladatelovy tvorby v popředí a teprve postupně se ostatní dva nástroje stávají rovnocennými. Beethoven byl vynikajícím

klavírista, takže jsem tak trochu vnímala, že ten hlavní prubířský kámen je položen na mě a na mé klavírní interpretaci. Na druhou stranu je ale nutné říci, že housle i violoncello k tomu musí dodat to nejlepší okolo, bez toho by to nebylo absolutně možné.

Páleníček: Rád bych doplnil, že právě u violoncella je krásné pozorovat, jak ta náročnost roste s opusovými čísly. Vrcholem jeho tvorby pro violoncello je bezesporu Trojkonzert pro housle, violoncello a klavír, který také často a rádi hrajeme. Tam je ten part opravdu nesmírně náročný.

S jakými díly se Beethovenova tria dobře na koncertech kombinují?

Čechová: Velmi rádi kombinujeme jeho tvorbu s hudbou 20. století, například bylo krásné spojení Beethoven a Šostakovič.

Páleníček: Beethovenova hudba je tak neuvěřitelně nosná, a přitom výrazná ve svém stylovém uchopení, že v kombinaci nejen s hudbou 20. století, ale i s tvorbou romantismu je to vždy nádherné propojení.

Foto © Milan Binder

DOLEŽALOVO KVARTETO: BYLA TO DLOUHÁ CESTA!

Foto © Vojtěch Havlík

SU4289-2

Teprve z iniciativy Doležalova kvarteta se podařilo vypátrat chybějící hobojoyvý part ke třem ze šesti kvintetů Josefa Myslivečka. Stylově citlivá interpretace členů kvarteta a hobojistky Michaely Hrabánkové jen podtrhuje význam objevu. U příležitosti vydání alba se ptáme primária Doležalova kvarteta Václava Dvořáka, jak tyto nahrávky vznikaly.

Je vaše nová nahrávka první spoluprací s vydavatelstvím Supraphon?

Doležalovo kvarteto již spolupracovalo na albu klavíristy Jana Bartoše. Společně s ním jsme natočili živě Koncert pro klavír a orchestr č. 12 A dur „A Quattro“ KV 414/386a, který je součástí jeho mozařtvořského alba. V druhé části CD doprovází Jana Bartoše Česká filharmonie s Jiřím Bělohávkem.

Skladby Josefa Myslivečka, které jste na album nahráli, jsou natočeny ve světové premiéře. Jak jste jeho nenatočená díla objevili?

Historie tohoto alba začala před pěti lety, kdy jsme se setkali s hobojistkou Michaelou Hrabánkovou a domlouvali jsme se, jaký repertoár bychom mohli společně hrát. U Myslivečkových kvintetů se vědělo, že je zkomponoval, ale nikdo nevěděl, kde se partitury nacházejí. Začali jsme tedy pátrání, na jehož konci bylo objevení tří kvintetů z celkových šesti. Nejprve jsme objevili kompletní partituru bez hobojoyvého partu a poté se nám podařilo v soukromých sbírkách najít opis, který byl kompletní i s partem pro hoboje.

Z čeho objevená díla hrajete? Byly partitury vydány?

Noty jsem celé sám přepsal, porovnával je v rámci dvou opisů, které byly psány dvěma různými opisovači not. Snažil jsem se o co největší autenticitu. Ve výhledu dvou let bychom chtěli partitury vydat oficiálně tiskem, aby se dostaly i k dalším hudebníkům.

Vedle kvintetů jsou na albu i Myslivečkovy smyčcové kvartety. I ty jsou natočené ve světové premiéře. Z čeho jste při výběru vycházeli?

Mysliveček napsal přes dvacet smyčcových kvartetů. Všechny jsme je přeřáli a vybrali několik z nich. Ty tři, které nám přišly

nejnápaditější, jsme pak nahráli na CD. Jsou to dva rané kvartety a jeden z jeho pozdního období, který byl vydán až po jeho smrti. Vycházeli jsme z edice, kterou připravil americký muzikolog Daniel E. Freeman, který vysoce ocenil i finální podobu všech tří kvintetů. Právě on je zároveň autorem doprovodného textu v bookletu našeho CD.

Josef Mysliveček strávil dlouhá léta v Itálii. Je ta jižní Evropa v jeho hudbě znát?

Myslím si, že si Mysliveček vybral Itálii velmi dobře. On byl skvostným melodikem a nemůžeme se divit tomu, že se Mysliveček se svou tvorbou v Itálii naprosto skvěle zapsal. Podle toho, co jsem četl v jeho monografiích, si myslím, že byl typem člověka, který se do Itálie báječně hodil.

Jak jste přistoupili k interpretaci jeho hudby?

To byl velký oříšek, přiznávám. Byla to dlouhá cesta hledání optimální interpretace. Po několika zkouškách a debatách se Michaela Hrabánková nakonec rozhodla hrát na moderní hoboje, ale přizpůsobit jsme se museli z části i my. Chtěli jsme znát autentickou interpretaci, konzultovali jsme vše s odborníky na starou hudbu. Zkoušeli jsme i různé smyčce, neboť právě v Myslivečkově době procházel smyčec velkým vývojem. Ve výsledku jsme při natáčení drželi smyčce barokním způsobem, abychom dosáhli měkčího zvuku.

Deska byla natočena ve Dvořákově síni Rudolfiny. Přepokládám, že se tam natáčelo výborně.

Chtěli jsme Myslivečkovi vzdát hold i tím, že jsme natáčeli právě v Rudolfinu, v jednom z nejprestižnějších sálů, které v České republice jsou. Jeho tvorba si to právem zaslouží. Opět jsme měli velkou radost ze spolupráce s Jakubem Hadrabou, báječným hudebním režisérem a zvukovým mistrem v jedné osobě.

150. VÝROČÍ NAROZENÍ KARLA BURIANA A JEHO GRAMOFONOVÝ ODKAZ

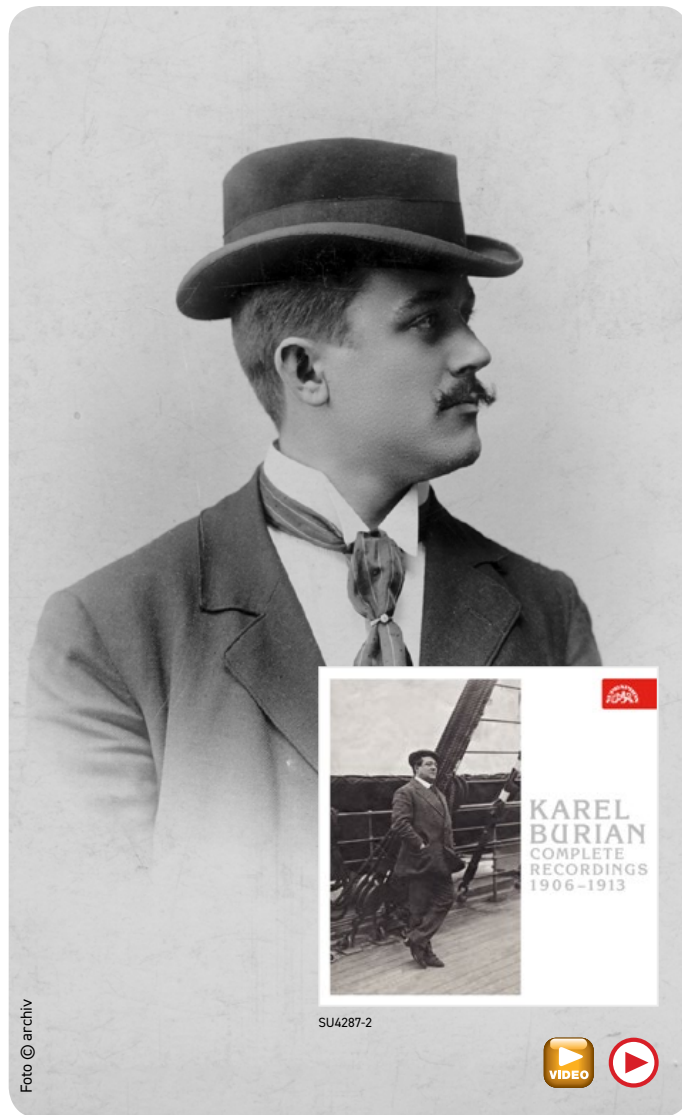

S odstupem tří desetiletí od kompletu 12 CD Emy Destinnové připravil Supraphon podobně vzácný komplet 3 CD Karla Buriana (1870–1924), předního tenoristy Metropolitní opery a stálého hosta v Londýně, Paříži, Curychu, Mnichově, Bayreuthu, Drážďanech, Berlíně, Praze, Vídni, Budapešti a mnoha dalších metropolích operního světa. Do svých nových inscenací v Metropolitní opeře ho zvali Gustav Mahler a Arturo Toscanini. Enrico Caruso na přímo položenou otázku, proč sám nezpívá také v německých operách, odpověděl: „*Já mohu zpívat jen něco, Burian všechno.*“

Karel Burian proslul především jako vzorový wagnerovský pěvec (Tristan, Parsifal, Siegfried, Stolzing), ale i v rolích italských, francouzských a ruských. Česky i německy zpíval Jeníka a Dalibora. Jako pěvec Karel Burian zažil světový věhlas, jako člověk bohatý život provázený velkou láskou i záští. Z let 1906–1913 se dochovalo 72 gramofonových záznamů operních árií a písňového repertoáru.

Komplet bylo možné sestavit díky laskavé spolupráci sběratelů a institucí z celého světa, kteří za tím účelem zapůjčili původní šelakové desky. Poprvé tak máme jedinečnou příležitost poznat a poslouchat všechny nahrávky, které na počátku gramofonové éry natočil jeden z největších operních pěvců své doby.

Nahrávky Karla Buriana z let 1906–1913 vyšly u Supraphonu na konci listopadu v kompletu 3 CD a také v digitálních formátech. Trojalbum obsahuje árie z oper Čarostřelec, Němá z Portici, Fra Diavolo, Tannhäuser, Lohengrin, Valkýra, Soumrak bohů, Tristan a Isolda, Mistři pěvci norimberští, Síla osudu, Dalibor, Evangelista, Evžen Oněgin, Dimitrij, Werther, Komedianti, Bohéma, Psohlavci. V oblasti písňového repertoáru jsou na unikátním albu vedle písní národních zastoupeni skladatelé Edwards, Jindřich, Malát, Nedbal, Neumann, Novotný, Pícka, Strauss, Tregler a Vymětal. V lednu uplynulého roku si svět připomněl 150 let od zrození jednoho z největších hlasů světové opery 20. století.

REDAKCE: Vladan Drvota, Marek Šulc, Matouš Vičinský, Daniela Bálková / grafická úprava: Marek Šmidrkal

KONTAKT: SUPRAPHON a.s., Palackého 740/1, 112 99 Praha 1, tel. (+420) 221 966 604, fax (+420) 221 966 630, e-mail: vladan.drivota@supraphon.cz
www.supraphon.cz • www.supraphon.com • https://www.facebook.com/SupraphonClassics • http://www.youtube.com/supraphon